

PROGRAM HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE

HDZ I HRVATSKA U ČETVRTOM DESETLJEĆU SAMOSTALNOSTI

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. NAŠA TEMELJNA NAČELA I ODREDNICE	6
3. HDZ U ČETVRTOM DESETLJEĆU DJELOVANJA	8
4. EKONOMSKI SUVERENA, RAZVIJENA I SOLIDARNA HRVATSKA	11
5. UTJECAJNA HRVATSKA U EUROPI I SVIJETU PUNOM IZAZOVA	14
6. ZAKLJUČAK	18

Opći sabor Hrvatske demokratske zajednice na svom XIX. zasjedanju održanom 11. lipnja 2022. u Zagrebu, na temelju članka 23. Statuta HDZ-a, donio je Program:

“HDZ I HRVATSKA U ČETVRTOM DESETLJEĆU SAMOSTALNOSTI”

1. UVOD

Hrvatska demokratska zajednica u prvom sveobuhvatnom Programu u četvrtom desetljeću postojanja stranke predstavlja svoje poglede, stajališta i viziju razvoja Hrvatske u vrijeme velike neizvjesnosti i tektonskih globalnih promjena. Rat na europskom kontinentu, narušena sigurnosna ravnoteža, ubrzavanje klimatske krize, nužna energetska tranzicija, prilagodba digitalnoj revoluciji, negativni demografski trendovi, globalne zdravstvene ugroze i rastući migracijski pritisci snažno se odražavaju i na hrvatsko društvo. Istodobno, šire područje Zagreba i Banovine pogodili su razorni potresi, koji zahtijevaju dugotrajnu obnovu i revitalizaciju pogođenih krajeva.

Koliko kao društvo budemo uspješni u suočavanju s ovim suvremenim izazovima, uvelike će odrediti kako ćemo krajem desetljeća živjeti u Hrvatskoj i koje će biti naše mjesto u Europi i svijetu. Brojne postojeće izazove dodatno je produbila ruska agresija na Ukrajinu, koja je prouzročila humanitarnu i energetska krizu, a sada prijete i prehrambena, a sve je to izazvalo ozbiljne gospodarske i druge poremećaje diljem svijeta.

Kao političkoj stranci koja je od osamostaljenja najviše utjecala na smjer razvoja Hrvatske i hrvatskoga društva te je zemlju predvodila u ostvarivanju najvećih zajedničkih uspjeha, danas imamo odgovornost da ponudimo suvremen program koji se temelji na našim poznatim vrijednostima, pridonosimo svojim odgovorima na izazove suvremenoga svijeta i dodatno ojačamo hrvatsku državnost.

Tako visoka razina odgovornosti proizlazi iz uspjeha naših dužnosnika u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti i počiva na njihovim postignućima na svim razinama odlučivanja, što se, između ostaloga, odražava i u većinskoj potpori birača. To nas obvezuje na daljnje zalaganje za bolju budućnost svih hrvatskih građana.

2. NAŠA TEMELJNA NAČELA I ODREDNICE

Demokracija i domoljublje. HDZ je početkom 1990-ih predvođen svojim prvim predsjednikom, dr. Franjom Tuđmanom, predvodio uspješnu borbu hrvatskoga naroda za demokraciju i slobodu. Smatramo da su politički sustav parlamentarne demokracije i nacionalna država hrvatskoga naroda najbolji okvir za očuvanje naših temeljnih vrijednosti. A to su domoljublje, državotvornost, vladavina prava, jake i neovisne institucije, poštovanje ljudskih i manjinskih prava, sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti, sloboda govora, javnog nastupa i medija te slobodni i poštenu izbori.

Domovinski rat. HDZ polazi od činjenice da je Domovinski rat bio obramben, osloboditeljski i pravedan te izazvan posezanjem velikosrpskog režima za hrvatskim teritorijem. Zahvaljujući hrvatskim braniteljima, vojnicima i policajcima, završio je pobjedom 1995., kad je konačno slomljena agresija na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, dok je teritorijalna cjelovitost ostvarena mirnom reintegracijom hrvatskoga Podunavlja 1998. S ponosom ističemo da su brojni članovi naše stranke sudjelovali u obrani domovine, pri čemu je prvi predsjednik HDZ a dr. Tuđman bio i vrhovni zapovjednik pobjedničkih vojnih snaga. Zalažemo se za dostojanstvo Domovinskoga rata i poštovanje prava hrvatskih branitelja i njihovih obitelji, čemu smo trajno privrženi i što smatramo moralnom i društvenom dužnošću države.

Narodnjaštvo i kršćanska demokracija. HDZ je politička stranka narodne i kršćansko-demokratske orijentacije. Narodno u našem određenju znači zalaganje za društvo integrirano na načelima suvremenoga domoljublja, poštovanja ljudskih i manjinskih prava te socijalne pravednosti. Kršćanska demokracija u našem određenju znači pogled na čovjeka temeljen na načelima zaštite ljudske osobe i dostojanstva, promicanja obiteljskih vrijednosti, društvene solidarnosti i tolerancije.

Država i građani. HDZ smatra da je osnovna uloga države služenje građanima. Osim što je okvir koji omogućuje ostvarivanje suverene volje naroda, država i brani njegove interese, osigurava njegovu zaštitu i sigurnost te jamči jednakost svakog pojedinca pred zakonom. Ona mora također osigurati ravnopravnost, prosperitet, život u demokratskoj kulturi, jednakost izbora i perspektivu razvoja. Država treba građane posebno poticati na javni angažman, društvenu solidarnost, brigu o zajednici u kojoj žive i vlastitoj budućnosti te skrb o okolišu. Istodobno, od građana se očekuje poštovanje ustavnih i društvenih vrijednosti te zakona, doprinos zajednici, preuzimanje odgovornosti i poštovanje slobode izbora drugih pojedinaca.

Obitelj. HDZ smatra obitelj temeljnom jedinicom društva, odnosno mjesto dobrobiti svih njezinih članova i primarnoga odgoja djece, prve društvene afirmacije te međugeneracijske solidarnosti. Taj stav proizlazi iz našeg kršćanskog i humanističkog opredjeljenja kao i dosadašnjih europskih i svjetskih iskustava. Poštujemo sve zajednice obiteljskog života koje se temelje na međusobnoj ljubavi i brizi te načelima solidarnosti i društvene odgovornosti.

Država i vladavina prava. HDZ se zalaže za jačanje vrijednosti pravne države i vladavine prava. U snažnoj pravnoj državi prepoznavamo djelotvorno sredstvo sigurnosti, modernizacije i blagostanja, a u vladavini prava najbolju zaštitu jednakosti građana pred zakonom i prevenciju zloporabe moći, kao i odlučnu borbu protiv korupcije. I pravna država i vladavina prava pretpostavljaju jake, nepristrane i stručne javne institucije koje se u radu vode načelima odgovornosti, učinkovitosti, transparentnosti i jednostavnosti.

Država i kriza. HDZ smatra da je država dužna štiti sve svoje građane, a naročito one najranjivije. Posebno u vremenima ratova, pandemija, prirodnih katastrofa, kriza i drugih nestabilnosti. Učinkovita zaštita tada podrazumijeva i legitimnu intervenciju države u gospodarstvo, ponajprije radi očuvanja radnih mjesta i sprječavanja stečaja. Iz njih se, međutim, završetkom krize država mora povući. Naša politička filozofija podrazumijeva osobnu odgovornost, slobodu poduzetništva te inicijativu i angažman pojedinca.

Društvo: sloboda, otvorenost i odgovornost. HDZ ističe da je stvaranje samostalne Hrvatske omogućilo uspostavu demokratske hrvatske države. U njezinim je temeljima otvorenost prema različitim poistovjećivanjima svih njezinih građana. Zalažemo se da se dodatno zaštite ljudska i manjinska prava, građanske slobode i sloboda medija, ali i potiče veća odgovornost pojedinaca i skupina prema sebi, drugima i čitavoj zajednici.

Gospodarstvo i solidarnost. HDZ podržava inicijativu i djelovanje poduzetnika smatrajući da privatni sektor osigurava nužan i kontinuiran razvoj konkurentnoga gospodarstva i unaprjeđuje naše društvo. Pritom smo pobornici koncepta socijalnog tržišnog gospodarstva s naglaskom na važnost malog i srednjeg poduzetništva te obrtništva. Poslovno okruženje utemeljeno na načelima dobrog upravljanja i društvene odgovornosti osigurava najbolju ravnotežu između prosperiteta, socijalne sigurnosti i održivog razvoja. Podržavamo daljnje jačanje socijalnog partnerstva koje suradnjom sindikata, poslodavaca i države osigurava visoku razinu dijaloga između radnika i poduzetnika.

Digitalna tranzicija. HDZ prepoznaje da Hrvatska, Europa i svijet prolaze kroz ubranu digitalnu tehnološku tranziciju. Radi se o sveobuhvatnom procesu golemo doseg s dubokim posljedicama za naše društvo. Digitalno društvo donosi promjene u svim segmentima, od gospodarstva, obrazovanja i načina komunikacije do javne uprave, svakodnevnog života i naših navika. Smatramo da su ulaganja u digitalni razvoj velika prilika za gospodarsku i društvenu modernizaciju, koja zajednici i pojedincima, međutim, nalaže i pojačanu pozornost.

Klima i zaštita okoliša. HDZ smatra da je čovjek neodvojiv dio prirode, pa stoga mora za nju preuzeti i posebnu odgovornost. Prirodne nepogode i drugi poremećaji govore nam da smo ozbiljno narušili klimatsku ravnotežu. Stoga jednostavno moramo pronaći vjerodostojan i učinkovit dogovor na nacionalnoj, europskoj i svjetskoj razini o najbržim načinima zaustavljanja klimatskih promjena, zaštite okoliša i biološke raznolikosti, racionalnoj preobrazbi gospodarstva, primatu obnovljivih izvora energije, održivom razvoju te drugim pozitivnim dosezima ekologije. Svi mi imamo samo jedan, ovaj planet, a našu smo predanost cilju smanjenja emisije štetnih stakleničkih plinova i doprinos zelenoj tranziciji potvrdili u relevantnim međunarodnim forumima.

Europa i europske vrijednosti. HDZ je stranka posvećena europskim vrijednostima. To znači da se od svoga osnutka zalagala za članstvo Hrvatske u Europskoj uniji, a njezin doprinos procesu pristupanja bio je presudan. S drugim državama članicama dijelimo vrijednosti demokracije, zajedništva u raznolikosti, tolerancije i solidarnosti. Smatramo da pripadnost Europskoj uniji pruža našoj domovini veliku priliku za gospodarski napredak, jačanje demokratskih standarda, društvenu modernizaciju, snažniji politički utjecaj i bolju međunarodnu afirmaciju, uključujući aktivnosti u okviru naše političke obitelji – Europske pučke stranke.

3. HDZ U ČETVRTOM DESETLJEĆU DJELOVANJA

- 3.1. **Domoljublje u novome dobu: moderni hrvatski suverenizam.** U protekla tri desetljeća Hrvatska je ostvarila većinu temeljnih strateških ciljeva. Ima moderan demokratski ustroj, razvijen politički život, gospodarstvo koje raste na sve održivijim osnovama, sigurne granice i prepoznatu međunarodnu ulogu. Međutim, kao suvremena državotvorna stranka, HDZ mora ponuditi vjerodostojan odgovor na izazove današnjeg vremena. Prve konkretne sastavnice nove političke paradigme koju smo nazvali moderni hrvatski suverenizam ponudili smo hrvatskim građanima tijekom posljednjih nekoliko godina, a njihova većinska podrška uvjerila nas je da smo na pravome putu. Naši će suvremeni pogledi na hrvatsko društvo, kao i prijedlozi naših operativnih politika, biti vođeni načelom osnažene hrvatske državnosti. To znači da nam je cilj jačanje Hrvatske modernizacijskom prilagodbom gospodarstva, podizanjem životnoga standarda i socijalne sigurnosti, borbom protiv svih oblika isključivosti, izolacionizma i demagogije te kapitalizacijom dostignutog međunarodnog položaja. Rastući utjecaj Hrvatske u Europskoj uniji, Sjevernoatlantskom savezu i drugim međunarodnim organizacijama daje novu kvalitetu našoj državnosti. HDZ ostaje vjeran svojim temeljnim vrijednostima koje će odgovorno osuvremeniti i prilagoditi izazovima današnjeg svijeta.
- 3.2. **Prirodno mjesto: desni politički centar.** Pri transformaciji iz svehrvatskog nacionalnog pokreta u političku stranku naši su utemeljitelji HDZ prirodno usidrili na desnom centru domaćeg političkog spektra. Desni centar najbolje objedinjuje vrijednosti narodnjaštva i kršćanske demokracije, koje dijeli najveći dio hrvatskog naroda kao i ideale domoljublja, državotvornosti, rada, solidarnosti, društvene tolerancije i otvorenosti prema svijetu. To se više puta potvrdilo, u novije vrijeme posebice na parlamentarnim izborima 2016. i 2020. Na tim se izborima pokazalo da HDZ dobiva najveću potporu birača kad je vođen upravo tim vrijednostima i idealima. Takav HDZ onda najlakše pronalazi prihvatljive izborne ili postizborne partnere u drugim desno-centrističkim i centrističkim političkim strankama, skupinama te pojedincima. Takav HDZ također najbolje uspijeva postići nove iskorake u međunarodnoj afirmaciji naše domovine, a naročito unutar Europske unije. Najvažnije, takav HDZ ključno pridonosi stabilizaciji političkog i društvenog života Hrvatske kao preduvjetu njezina sveukupnog napretka. U novije vrijeme, obilježeno bujanjem jednoproblemskih populističkih političkih platformi i izolacionistički nastrojenih političkih stranaka, naša je uvjerenost u ispravnost pozicije desnog političkog centra još izraženija.
- 3.3. **Najveće bogatstvo: članstvo.** HDZ je politička stranka koja ima tridesetogodišnji kontinuitet snažnog političkog utjecaja u Hrvatskoj. Političku odgovornost koja mu se neprekidno povjerava uvelike duguje potpori svog mnogobrojnog članstva. Premda smo na proteklom stranačkim izborima učinili jedinstven iskorak prema snažnoj unutarstranačkoj demokratičnosti, smatramo da možemo otići još korak dalje. Područja unutarstranačkoga života u kojima vidimo dodatan prostor za rast i jačanje aktivnosti članstva participacija su u formuliranju stranačkih politika, izraženija transparentnost u donošenju odluka na središnjim, županijskim, gradskim i općinskim razinama djelovanja te suvremenom digitalnom dobu prilagođeno unutarstranačko komuniciranje. HDZ će stoga uspostaviti nove načine redovitih konzultacija članstva o najvažnijim aspektima stranačke politike. Saborski zastupnici i županijski odbori postat će središnji posrednici u prijenosu informacija i stavova predsjedništvu, Nacionalnom odboru i Glavnom tajništvu te zajednicama i stručnim stranačkim tijelima. Vjerujemo da će u ovome desetljeću doći do ekspanzije političkog života na lokalnim i mjesnim razinama djelovanja, stoga želimo potaknuti veću aktivnost našega članstva u općinskim i temeljnim ograncima. Posebno nam je važan položaj žena i mladih, kojima ćemo omogućiti dolazak do istaknutijih uloga u našoj stranci. Osim što je pojačani angažman mladih važan za prilagodbu stranke novim izazovima, on je ujedno i ključan za njihovo okupljanje oko načela i vrijednosti HDZ-a. Mlade također vidimo kao nositelje zelene i digitalne tranzicije Hrvatske.

Podupirat ćemo ih u njihovu obrazovanju i političkom usavršavanju te provedbi različitih aktivnosti i projekata kako bismo bili spremni preuzeti nove odgovornosti u društvu. Pri izradi političkih programa uzet ćemo u obzir i integrirati stajališta i ideje mladih.

- 3.4. **Odgovornost politike: etika, vjerodostojnost i umjerenost.** Pojave korupcije, nepotizma, nepoštenog pogodovanja, diskriminacije, nasilja, netolerancije, isključivosti, govora mržnje i drugog nedopustivog djelovanja u domaćoj politici zabrinjavaju nas. Stoga je HDZ odlučio uvesti cjelovit okvir mjera kojima je cilj u redovima našega članstva ojačati temeljna načela-vodilje u obavljanju javnih i stranačkih dužnosti. U suradnji sa stručnom javnošću, u utemeljenju u najboljim europskim iskustvima i u radu te konzultacijama unutar stranke domislit ćemo sveobuhvatni etički kodeks političkog djelovanja. Temeljit će se na iznimno visokoj razini odgovornosti prema javnim i stranačkim dužnostima, profesionalnosti, transparentnosti i toleranciji u njihovu obavljanju te sankcioniranju svih vidova pristranosti, sukoba interesa, pogodovanja članovima obitelji i poznanicima, ekstremizma i socijalne neosjetljivosti. Etički kodeks će također sadržavati razrađene sustave smjernica uobličene u posebnu strategiju, usmjerene na podizanje svijesti o štetnosti nezakonitog i nestatutarnog ponašanja, na izgradnju momenta odgovornosti i integriteta osoba na stranačkim i javnim dužnostima i na transparentnost u donošenju odluka, sve uz redovite procese unutarstranačkog nadzora. Služit će, također, kao korisna vodilja u radu stranačkog Časnog suda. HDZ dakako podupire načelo presumpcije nevinosti, ali naglašava da se članovi moraju pridržavati zakonitosti, etičnosti, stranačkoga Statuta i programskih načela. HDZ želi i na ovaj način vratiti smisao politici kao služenju općem dobru, nasuprot tendencijama njezina pretvaranja u isprazno parolaštvo, širenje dezinformacija i jalovo kritizerstvo.
- 3.5. **Izazovi novoga vremena: strateško planiranje i sektorske stranačke politike.** Društvene promjene koje donosi suvremeno digitalno doba zahtijevaju od naše stranke brojne programske i operativne prilagodbe. Novi globalni ekonomski trendovi uzrokuju promjenu dosadašnje društvene stratifikacije, a rastuća integracija Hrvatske u zajednički europski prostor uvjetuje dodatne adaptacijske napore. To prije svega znači da će HDZ posebnu pozornost u ovome desetljeću pridavati strateškom planiranju i izradi suvremenih programskih i sektorskih politika. Smatramo da ključna uloga u oba spomenuta polja stranačkoga djelovanja pripada stalnim stručnim tijelima stranke, našim zajednicama i odborima. Zbog toga ćemo inicirati preustroj zajednica i odbora stranke smatrajući da upravo njihova jedinstvena pozicija u stranačkoj organizaciji najbolje omogućava iznalaženje relevantnih stručnih odgovora. Namjera nam je zajednice i odbore ojačati stručnim kadrovima iz redova naše stranke, ali i zainteresiranim neovisnim profesionalcima. Tako oformljene stranačke zajednice i odbori omogućit će HDZ-u novu dimenziju političke, društvene i međunarodne prepoznatljivosti. U novoj će uložiti stranačke zajednice i odbori biti dobrodošla stručna pomoć središnjim tijelima stranke i potreban korektiv našim predstavnicima u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti. Time ćemo, također, dodatno usustaviti provedbu programa stranke, razvoj novih javnih politika kao i stvoriti okvir za unaprjeđivanje ljudskih potencijala HDZ-a.
- 3.6. **Novi trendovi: brzina i vidljivost.** Digitalno doba unijelo je u domaći politički život nužnost brže komunikacije s članstvom i biračima te važnost javne vidljivosti. Usto, sasvim je jasno kako mrežni prostor i njegove mogućnosti utjecaja, najčešće preko društvenih mreža, opetovano rabe brojni politički dionici, i to nerijetko nečasno, primjerice za širenje lažnih vijesti i govora mržnje. Unutarstranačko komuniciranje i javnu vidljivost stoga ćemo prilagoditi digitalnom dobu, a posebice društvenim mrežama. Poseban naglasak stavit ćemo na izravnu i dvosmjernu komunikaciju te personaliziranu suradnju. Cilj nam je i tako potaknuti članstvo na dodatni angažman te jaču afirmaciju u pojedinim sektorima unutarstranačkog života. Moderne tehnologije bit će središnje sredstvo HDZ-ove politike javne vidljivosti. Zato ćemo uspostaviti nov sustav centralizirane pripreme, kojemu će temeljni zadatak biti usklađivanje naših politika i stavova

sa zahtjevima modernoga marketinga, učinkovite promidžbe i prepoznatljiva vizualnog identiteta. U definiranom razdoblju slična tijela uspostaviti ćemo i na razinama županijskih odbora. Naše ćemo politike, stavove i poruke prosljeđivati članstvu, biračima, medijima i drugoj zainteresiranoj javnosti primjereno digitalnom dobu. Digitalna modernizacija ojačat će aktivnost stranačke mladeži te privući mlađu populaciju našoj stranci kako bi HDZ svojim javnim politikama, oplemenjen njihovim promišljanjima, mogao što bolje odgovoriti na njihova očekivanja u pogledu razvoja Hrvatske i izazova budućnosti.

3.7. S druge strane granice: HDZ u Bosni i Hercegovini i iseljeništvu. HDZ zbog svog čvrstog inzistiranja na organskoj vezi s Hrvatima u BiH te povezivanju domovinske i iseljene Hrvatske zauzima jedinstveno mjesto u domaćem političkom životu. HDZ BiH smatramo svojom sestrinskom strankom i najvažnijim političkim predstavnikom tamošnjih Hrvata, što je potvrđeno na svim dosad održanim izborima. Stoga ćemo nastaviti održavati bliske veze s HDZ-om BiH, a posebno podržavati njihove legitimne zahtjeve poput uspostave pune ustavne konstitutivnosti te očuvanja nacionalnog identiteta i političkog subjektiviteta. U ovom trenutku od osobita nam je interesa reforma izbornog zakonodavstva u BiH kojoj je cilj spriječiti političku diskriminaciju Hrvata te im omogućiti legitimnu političku zastupljenost u tamošnjim institucijama. Zbog toga će HDZ unutar mjerodavnih tijela stranke ustrajno poticati raspravu o položaju Hrvata u BiH, u koju ćemo uključiti zastupnike u Europskom parlamentu te ostale zainteresirane političke i društvene dionike. Tako dobivene prijedloge i inicijative potom ćemo predlagati Vladi i diplomaciji kao korisnu pomoć u formuliranju cjelovite hrvatske politike prema BiH. Organizacije i koordinacije HDZ-a u iseljeništvu smatramo iznimno važnom poveznicom između naše domovine i svijeta. U njima prepoznamo jedinstven potencijal i snagu integracije, prožimanja i obostranog utjecaja i učenja: s jedne strane prenose nam dragocjena iskustva zemalja, društava i političkih okružja u kojima djeluju, a s druge čuvaju hrvatski nacionalni identitet u inozemstvu i promiču međunarodnu prepoznatljivost Hrvatske. Zbog toga će HDZ poticati mjerodavna stranačka tijela na oblikovanje politika kojima je cilj još bolja integritetnost s našim sastavnicama u iseljeništvu.

3.8. Međunarodna suradnja: HDZ i europska pučka obitelj. Članstvo u Europskoj pučkoj stranci (EPP) čini HDZ dijelom europskog desnog centra, a ujedno i sastavnicom najjače europske političke opcije s kojom dijelimo niz tradicionalnih, demokršćanskih, suvremenih i univerzalnih humanističkih vrijednosti. To su sloboda, odgovornost, demokracija, pluralizam, solidarnost, zalaganje za pravnu državu, poštovanje ljudskih prava i ljudskog dostojanstva, primat obitelji, ravnopravnost žena i muškaraca, zaštita najugroženijih i manjina te socijalno tržišno gospodarstvo. Zajedno s drugim sestrinskim strankama ističemo prednosti mira, suradnje, tolerancije i suživota u Europi i svijetu pred populizmom, demagogijom, isključivost i autoritarizmom. Nadalje, HDZ u EPP-u predstavlja prvi glas modernog hrvatskog suverenizma. Budući da je HDZ najvažniji domaći čimbenik navedenih vrijednosti, EPP našoj stranci pruža izvrsnu priliku za sudjelovanje u oblikovanju zajedničkih europskih politika, ali je i izvrstan okvir za daljnje jačanje položaja i utjecaja Hrvatske u Europskoj uniji. Dosadašnja iskustva to potvrđuju jer su zbog političke snage HDZ-a i posredničkog okvira EPP-a naši visoki dužnosnici sudjelovali u donošenju odluka na najvišoj razini, a stotine naših mladih članova stekle su iskustvo europskih politika i administracije. Smatramo da naši članovi hrvatske nacionalne delegacije unutar EPP-a i naši zastupnici u Europskom parlamentu trebaju još više pridonijeti boljem upoznavanju HDZ-a s aktualnim europskim trendovima. Zajedništvo i solidarnost s drugim europskim strankama desnoga centra dodatno će pomoći ostvarivanju temeljnih političkih, gospodarskih i društvenih ciljeva Hrvatske, kao i snažnijem pozicioniranju u okviru drugih međunarodnih udruženja stranaka desnog centra poput CDI-a (Centrist Democrat International) i IDU-a (International Democrat Union), koje okupljaju demokršćanske stranke cijeloga svijeta.

4. EKONOMSKI SUVERENA, RAZVIJENA I SOLIDARNA HRVATSKA

4.1. Konkurentna i digitalna Hrvatska. Konkurentnost domaćeg gospodarstva najbolji je jamac materijalnog blagostanja Hrvatske. Njegov je pak daljnji razvoj uvjetovan i prilagodbom digitalnom dobu. HDZ prepoznaje učinkovite iskorake državne vlasti u osiguravanju okvira za napredak gospodarstva prije pandemije kao i njegovu kasniju zaštitu dosad nezabilježenim izravnim državnim potporama. Zapravo, pandemija je s jedne strane samo usporila aktualne trendove reindustrijalizacije i usmjerenosti na izvozne industrijske grane, a s druge je ubrzala nužnu digitalnu transformaciju i uvođenje novih tehnologija. Učinkovito upravljanje javnim financijama tijekom krize i visoka razina iskorištenosti europskih sredstava stoga dopuštaju osmišljavanje nove gospodarske politike koja će biti u skladu sa zahtjevima suvremenoga digitalnoga doba. HDZ će takav smjer ne samo svesrdno podržati nego i sudjelovati u njegovu oblikovanju. Smatramo da ubrzani razvoj umjetne inteligencije, napredna obrada podataka i rastuća automatizacija poslova otvaraju nove prilike te omogućavaju našem gospodarstvu niz potrebnih modernizacijskih iskoraka. No HDZ ističe da će ubrzan i održiv gospodarski razvoj potaknut primjenom novih tehnologija morati u obzir uzeti zaštitu čovjeka, obitelji, društvene solidarnosti kao i promjenu radnoga prava, uz obvezno unaprjeđivanje položaja radnika te uspostavu okvira nužnog za bolja radna mjesta.

4.2. Održiva i zelena Hrvatska. Nesumnjivo je da će prosperitet Hrvatske u ovome desetljeću iznimno ovisiti o održivu razvoju i zaštiti okoliša. Aktualni nas klimatski poremećaji sve češće i sve ozbiljnije upozoravaju da gospodarski razvoj moramo integrirati s imperativima čuvanja okoliša, većom orijentacijom na obnovljive izvore energije i boljim gospodarenjem otpadom, sve radi dugoročne zaštite budućnosti novih naraštaja i njihova opstanka. To je posebno važno za hrvatske tradicionalne i etablirane gospodarske djelatnosti poput poljoprivrede, ribarstva, turizma, šumarstva te energetike. HDZ prepoznaje velike iskorake učinjene u poljoprivredi i ribarstvu, poput povećanja proizvodnje, rasta broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te obnove ribarske infrastrukture i flote, ali pritom i naglašava da će daljnji razvoj i napredak morati znatno više počivati na ekološkom uzgoju, održavanju bioraznolikosti i regionalnom održavanju ravnoteže. Zalažemo se za nastavak modernizacije hrvatskog sela u skladu s načelima zdravog okoliša i ekološke poljoprivrede. Održiv razvoj postat će osnova naših pogleda na daljnje razvijanje ribarstva i otočne politike. Učinkovito upravljanje donijelo je Hrvatskoj dobre turističke sezone usred pandemije koronavirusa. Turizam smatramo strateškim segmentom hrvatskog gospodarstva, a nove turističke politike temeljit će se na ekonomskoj i prostornoj održivosti, društvenoj odgovornosti i očuvanju okoliša. Isto tako, zalagat ćemo se za uspostavu sveučilišnih studija usredotočenih na energetske i zelenu tranziciju, održivu poljoprivredu i energetske učinkovit urbanizam, pametne mreže gradova te upravljanje prirodnim katastrofama kako bi se Hrvatska što prije i što bolje mogla pripremiti na izazove koje donose klimatske promjene i druge prirodne ugroze.

4.3. Sigurna i pravedna Hrvatska. Sigurnost granica, unutarnji mir i socijalna pravednost također su obilježja moderne Hrvatske kakvu želimo graditi u ovom desetljeću. Vlade predvođene HDZ-om ustanovile su postojeći sustav domovinske sigurnosti koji se temelji na sinergiji vojske, policije i civilne zaštite. Njegovu u vrijeme elementarnih nepogoda višestruko dokazanu učinkovitost želimo dodatno osnažiti. To podrazumijeva nova ulaganja u profesionalizaciju te opremljenost vojske i policije. Komparativno niska stopa općeg kriminaliteta pokazuje da su se reforme i modernizacija temeljne policije isplatile. Iskustva u sprječavanju ilegalnih migracija pokušat ćemo u još većoj mjeri integrirati u zajedničke europske politike. Cilj nam je uspostaviti društvo zadovoljnih i prosperitetnih građana, što je također jedan od važnijih preduvjeta stabilnosti. To znači da ćemo nastaviti s primjenom i usavršavanjem dosadašnjih politika pune zaposlenosti, sigurnog zaposlenja, rasta plaća i financijskog rasterećenja. Tako postignuta stabilnost državnih financija omogućit će nam povećanje postojeće brige o najugroženijim skupinama u društvu, posebno umirovljenicima i osobama s invaliditetom.

- 4.4. **Odgoj, obrazovanje i kultura.** Transformacija Hrvatske u naprednu, bogatu i utjecajnu državu u ovom desetljeću uvelike ovisi o njezinim odgojnim, obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim institucijama i kapacitetima. Stoga je očito da generacije mladih ljudi treba osposobiti za izazove koje donose aktualne i buduće tehnološke, društvene, ali i klimatske promjene. Zbog toga će HDZ snažno podržavati započete reforme odgojnog, obrazovnog i znanstveno-istraživačkog sustava te visokoga školstva, sve kako bismo kod naše djece, učenika i studenata potaknuli razvoj kompetencija, vještina i znanja potrebnih u suvremenom svijetu i digitalnom dobu. Ponosni smo također i na uspjehe postignute u rješavanju materijalnih problema naših učitelja, nastavnika i profesora te ćemo nastaviti raditi na postizanju još više razine njihove stručnosti i motiviranosti. Ipak, stvaranje konkurentnog i održivog gospodarstva do kojeg će dovesti tehnološka transformacija potaknuta reformom obrazovanja samo je jedan aspekt cjelovitog društvenog napretka. Drugi se odnosi na kulturni i umjetnički život, u kojima također prepoznajemo jedan od bitnih preduvjeta za rast kreativnosti i inovativnosti društva. Zalažemo se za razvoj neovisnog umjetničkog i kulturnog stvaralaštva, poticanje institucionalne i izvaninstitucionalne kulture, podršku poduzetništvu, ali i stabilno javno financiranje, naročito projekata koji će u svijetu promicati ne samo hrvatski identitet i bogatu kulturnu baštinu nego i hrvatske kulturne i kreativne industrije. Smatramo da kulturnu politiku treba kontinuirano razvijati i transformirati kako bi pratila razvoj kulture i nastajanje novih kulturnih i umjetničkih praksi istovremeno ulažući u održivo upravljanje i obnovu kulturne baštine.
- 4.5. **Populacijska politika.** U posljednjih desetak godina HDZ je najjasnije i najartikuliranije upozoravao na populacijske probleme u Hrvatskoj, u prvome redu na slab porast nataliteta, rast broja starijih domaćinstava i neravnomjeran prostorni razmještaj stanovništva. Mnogobrojnim problemskim mjerama usmjerenima k povećanju nataliteta, koje su počele donositi prve rezultate, kao i drugim vidovima strateškog djelovanja poput reindustrijalizacije, modernizacije poljoprivrede te brojnih infrastrukturnih projekata proizišlih iz stabilizacije domaćih financija i izvrsne iskorištenosti europskih razvojnih fondova, cilj je nužan rast populacije. Tako ćemo nastaviti i dalje jer su za HDZ ova pitanja u samome vrhu prioriteta. Budući da se radi o izazovu koji će konačan uspjeh donijeti tek nakon duljeg razdoblja, aktivno ćemo poticati sve prokušane izravne i neizravne mjere populacijske politike, a posebice poticanje osamostaljenja mladih, jačanje obitelji i bolji doprinos svih društvenih dionika demografskoj revitalizaciji. Navedeno uključuje i izradu programa selektivnog useljavanja, pri čemu će se posebna pažnja posvetiti kriterijima stručnosti, potrebi domaćeg gospodarstva i posebnih sektorskih zahtjeva (poput javnog zdravstva) te spremnosti useljenika na prilagodbu domaćem društvenom i kulturnom okviru. S obzirom na to da je riječ o izazovu koji stoji pred čitavom Europskom unijom, tomu treba dodati i usklađivanje nacionalnih mjera populacijske politike sa sličnim politikama koje se već provode u zajedničkom europskom prostoru. Dobar primjer uspješne sinergije europskog okvira i domaće stručnosti je aktualni Projekt Slavonija, Baranja i Srijem, iskustva kojega će biti primijenjena i na području Banovine, Dalmatinske zagore, Gorskog kotara i Like.
- 4.6. **Preporod institucija.** Vrlo česta prisutnost kriza u tri desetljeća neovisnosti Hrvatske zorno je pokazala esencijalnu važnost vjerodostojnih, nepristranih, učinkovitih i prilagodljivih javnih institucija. U posljednje vrijeme obilježeno pandemijom koronavirusa, potresima i ratovima samo su pravodobne intervencije javnih sustava financija, zdravstva, obrazovanja i nacionalne sigurnosti spriječile gospodarsku stagnaciju te društvenu polarizaciju. Polazeći od stava da nakon velikih iskušenja nužno dolazi obnova i odlučni u zaštiti javnog sustava od aktualnih populističkih pokušaja obezvrjeđivanja, HDZ će inicirati te podržati sve reformske politike koje idu k jačanju stručnosti, učinkovitosti i transparentnosti javnih institucija. To se posebno odnosi na sektore pravosuđa, javnoga zdravstva i javne uprave. U pravosuđu ćemo se zalagati za bolju operacionalizaciju i primjenu kriterija nepristranosti, neovisnosti i brze te dostižne pravde. U javnom zdravstvu cilj nam je uspostaviti učinkovito upravljanje bolničkim i vanbolničkim sustavima, povećati dostupnost zdravstvenih usluga te edukacijom podići razinu zdrav-

stvene pismenosti i potaknuti osobnu odgovornost ljudi za vlastito zdravlje. Aktivno ćemo poduprijeti modernizaciju i osuvremenjivanje javne uprave te sprječavati korupciju i nepotizam. Uz postojeću predanost djelotvornom višerazinskom upravljanju Hrvatskom prema načelu supsidijarnosti HDZ će nastaviti promicati politiku izgradnje partnerstva s općinama, gradovima i županijama, koje su najbliže građanima, uz fiskalnu i funkcionalnu decentralizaciju zemlje te razvijenu projektnu suradnju. Poseban prioritet HDZ a je ubrzanje procesa obnove u skladu sa suvremenim standardima građenja, i radi povratka građana svojim domovima te revitalizacije pogođenih prostora.

- 4.7. **Mladost mogućnosti.** Budući da su ključni nositelji aktualnih modernizacijskih promjena nove generacije, država treba djeci i mladima posvetiti posebnu pozornost. Stoga moraju biti uključeni u smišljanje, donošenje i provedbu svih ključnih procesa, mjera i aktivnosti. Uz postojeće uspješne napore, poput poreznih rasterećenja i reforme obrazovnog sustava, HDZ će se angažirati u oblikovanju posebnih sektorskih politika kojima je cilj našim mladima stvoriti budućnost prepunu raznovrsnih perspektiva, izbora i zajamčenih jednakih mogućnosti. Unutar programa koje ćemo domisliti iznimno važno mjesto zauzima posebna odgovornost države za dobrobit mladih obitelji. To se prije svega odnosi na stvaranje uvjeta za zapošljavanje i bolju ravnotežu privatnog i poslovnog života, ekonomsko osamostaljivanje, stambeno zbrinjavanje, modernizaciju obiteljskog prava, aktivan angažman u društvu i zdravo odrastanje djece.
- 4.8. **Sigurna starost.** Država i društvo ne smiju zaboraviti ili zanemariti starije osobe. Budući da su umirovljenici svojim prethodnim radom zadužili društvo, ulagali u njega i svakodnevno ga gradili, zaslužuju dostojanstvenu i sigurnu starost, odnosno poštovanje i primjeren društveni položaj. Visoku životnu dob ne smatramo opterećenjem nego prilikom za napredak društva, u prvome redu zbog bogatstva njihovih iskustava i vještina. Pored preventivnog poticanja vlastite brige o starosti, HDZ će poseban naglasak staviti i na poboljšanje standarda starijih osoba koje je zadesila nesreća ili teška bolest ili su zbog nekog drugog razloga u visokoj životnoj dobi suočene sa siromaštvom. Uvođenje obiteljskih mirovina smatramo izvrsnim korakom u tom smjeru.
- 4.9. **Manjine u Hrvatskoj.** Prisutnost i prepoznavanje doprinosa mnogobrojnih nacionalnih, vjerskih, društvenih i drugih manjinskih skupina suvremenoj Hrvatskoj temelje se na vrijednosnome i civilizacijskom stavu da su otvorenost, tolerancija, solidarnost i naglašena skrb preduvjeti naprednog društva. HDZ je naročito ponosan na uspjehe koje su njegove vlade od neovisnosti pa sve do danas postigle na tom polju: od modernog zakonodavstva i tolerantnog međureligijskog ozračja do cjelovitog i solidarnog sustava posebne brige za najugroženije u društvu. Stoga naglašavamo da nam je daljnji razvoj politika usmjerenih na zaštitu i promicanje položaja manjina također jedan od prioriteta u ovome desetljeću. Kad je o nacionalnim manjinama riječ, postojeću razinu političke zastupljenosti smatramo zadovoljavajućom, a dodatan prostor za iskorake vidimo u boljoj manjinskoj afirmaciji na regionalnim i lokalnim razinama, promociji kulturnih i tradicijskih posebnosti te na jačanju njihove svakodnevne integracije i smanjenju odvojenosti od većinskih trendova. Kvalitetu međureligijskih odnosa smatramo vrlo dobrom, a podupirat ćemo sve korake religijskih zajednica prema toleranciji, dijalogu, kulturnom, prosvjetnom i humanitarnom radu. Borba protiv svih oblika diskriminacije uključuje i promicanje većeg međusobnog razumijevanja u društvu i poštovanja drugog i drugačijeg, što je ključno za izgradnju tolerantnog i uključivog društva. Konačno, naročitu pozornost posvetit ćemo brizi i zaštiti najugroženijih u našem društvu, odnosno osobama s invaliditetom, beskućnicima i samačkim staričkim domaćinstvima te svima u riziku od siromaštva i socijalnog isključivanja.

5. UTJECAJNA HRVATSKA U EUROPI I SVIJETU PUNOM IZAZOVA

- 5.1. **Demokracija, mir i prosperitet: naša vizija Europe i svijeta.** Nezavidan položaj hrvatskog naroda u većem dijelu 20. stoljeća presudno je utjecao na razvoj i oblikovanje njegovih slobodarskih težnji. Nakon tragičnih iskustava dvaju totalitarnih režima na prvim demokratskim izborima u proljeće 1990. odlučio je postati dijelom demokratskog i slobodnog svijeta. Za takav ishod najveću političku zaslugu ima naša stranka. HDZ je stoga duboko svjestan neporecive činjenice da sustavi utemeljeni na predstavničkoj demokraciji, vladavini prava, zaštiti osobnih sloboda i izbora te kompetitivnom i socijalno-tržišno orijentiranom gospodarstvu osiguravaju najveći stupanj društvene stabilnosti, materijalnog blagostanja i osobnog zadovoljstva. Stoga će podržavati napore Europske unije, Sjevernoatlantskog saveza, Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih organizacija u borbi protiv svih oblika nedemokratskih sustava. Zatim, višegodišnja i brutalna okupacija dijelova Hrvatske u prvoj polovici devedesetih dramatično je pokazala koliko je važno da demokratske države učinkovito spriječe sve aktualne i buduće agresore jer nam aktualna invazija Rusije na Ukrajinu zorno pokazuje što se inače dogodi. Stoga će HDZ podupirati, posebno u okviru Europske unije, s jedne strane stvaranje mehanizama prevencije sukoba i njihova mirna rješavanja, a s druge će pak nastaviti poticati na svestranu i učinkovitu pomoć svim žrtvama agresije. Države s nedemokratskim uređenjem nastaju uglavnom zbog siromaštva te društvene nerazvijenosti, koji onda potiču razvoj ideološkog, nacionalnog i vjerskog radikalizma te agresivnih pretenzija. Borba za demokraciju stoga je usko povezana s iskorjenjivanjem siromaštva pa će HDZ podržavati napore Europske unije za podizanjem životnoga standarda u siromašnim dijelovima Europe i svijeta.
- 5.2. **Snažna poluga razvoja: Hrvatska u EU.** Od osamostaljenja i međunarodnog priznanja Hrvatske HDZ se kontinuirano zalagao za pristupanje naše domovine tad Europskoj zajednici, a poslije Europskoj uniji. Na temelju uspjeha proteklih godina smatramo da je zajednički europski prostor najbolji okvir za nastavak međunarodne afirmacije Hrvatske. On donosi potpuniju zaštitu njezinih nacionalnih interesa i kvalitetnije promicanje hrvatskog identiteta, kulture i baštine kao i još višu razinu demokracije te blagostanja svih hrvatskih građana. Zato ćemo nastaviti podržavati jačanje hrvatskog glasa i utjecaja u zajedničkim europskim institucijama. Predstojeći ulazak u Schengenski prostor i europodručje dodatno će osnažiti domaće gospodarstvo i učiniti ga otpornijim na buduće političke, gospodarske i društvene krize. Iskorištavanjem i njegovanjem srednjoeuropskog i mediteranskog položaja i identiteta, uvažavajući tekuće geopolitičke okolnosti, pozicionirat ćemo Hrvatsku kao važno energetske, logističko i prometno čvorište u Europi. Dodatno ćemo poticati društvenu raspravu o položaju Hrvatske u Europskoj uniji. HDZ će istodobno i samostalno i zajedno s partnerima iz EPP-a sudjelovati u reformskim procesima zajedničkog europskog prostora. To se prije svega odnosi na uspostavu instrumenata koji će povećati djelotvornost i brzinu odgovora na krize, poboljšati upravljanje migracijama i humanitarnim krizama, osigurati temeljitiji nadzor unutarnjeg reda i sigurnosti. Istodobno oni će pridonijeti unutarnjoj mobilnosti, učinkovitosti administracije, globalnoj prepoznatljivosti i utjecaju EU-a, jačati kohezijske politike i demokratsku vjerodostojnost, poticati prilagodbu digitalnom dobu te omogućiti sveobuhvatan odgovor na klimatske i energetske poremećaje i izazove. U najboljem je interesu Hrvatske daljnja izgradnja zajedničke europske vanjske i sigurnosne politike te borba protiv autoritarizma, populizma te šovinizma.
- 5.3. **Transatlantsko savezništvo: Hrvatska i NATO.** Uz jačanje vlastitih obrambenih sposobnosti, članstvo u Sjevernoatlantskom savezu najbolje je jamstvo zaštite teritorijalne cjelovitosti i vanjske sigurnosti Hrvatske. Zajedno s Europskom unijom transatlantsko savezništvo utemeljeno u zajedničkim vrijednostima liberalne demokracije i vladavine prava stoga je za Hrvatsku drugi važan vid međunarodnog pozicioniranja. Transatlantsko savezništvo ima potencijal pretvorbe u osnovu globalnog saveza demokracija. I tu će HDZ aktivno podupirati daljnje jačanje hrvatskoga utjecaja. HDZ će poticati i kreirati

proaktivne politike Hrvatske u svim vidovima djelovanja Sjevernoatlantskog saveza, od promicanja međunarodne suradnje u rješavanju problema globalne sigurnosti do sudjelovanja u vojnim misijama čuvanja i izgradnje mira i drugim humanitarnim intervencijama. Istodobno, HDZ će promicati sve konstruktivne prijedloge reformi funkcioniranja Sjevernoatlantskoga saveza, a posebno će poticati veću odgovornost te snažniju afirmaciju njegovih europskih članica u rješavanju problema koji ponajviše utječu na Europsku uniju, poput dijelova istočne Europe, Bliskog istoka te sjeverne i supsaharske Afrike. Usto, zalagat ćemo se za jačanje Europske obrambene unije i strateške autonomije Europske unije, koja može samo pridonijeti i snažnijem Sjevernoatlantskom savezu.

- 5.4. **Posebna odgovornost: Hrvati u Bosni i Hercegovini.** Presudno pridonoseći završetku ratnoga sukoba u BiH u ljeto i jesen 1995., Hrvatska je uz potporu međunarodne zajednice preuzela institucionalnu obvezu jamca Daytonsko-pariškog ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine i s njim povezane zaštite interesa tamošnjih Hrvata. Kao susjed i prijatelj Bosne i Hercegovine Hrvatska je spremna dati svu potrebnu potporu na njezinu europskom putu. Pritom ne smije zanemariti činjenicu da je zbog vlastite sigurnosti njezin geopolitički imperativ izgradnja stabilne i funkcionalne susjedne BiH. To između ostalog podrazumijeva zaštitu ustavnih prava Hrvata kao konstitutivnog naroda, što je ne samo hrvatski strateški interes već i interes same Bosne i Hercegovine. Trenutni položaj Hrvata nije, međutim, u skladu s postojećim ustavnim i drugim dokumentima kojima se reguliraju odnosi između konstitutivnih naroda u BiH. To prije svega znači da uzroke neravnopravnosti treba tražiti u nepoštovanju Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma koje je dovelo do višestrukih izbora nelegitimnih predstavnika Hrvata, a time i do njihova opravdana nezadovoljstva. Zbog toga će HDZ podupirati hrvatsku vanjsku politiku koja je usredotočena na postizanje ustavne jednakopravnosti Hrvata u BiH i njihove ravnopravne zastupljenosti na svim razinama vlasti. Aktivno ćemo poticati gospodarski napredak Hrvata u BiH te jačati razvojnu, obrazovnu i kulturnu suradnju s njima. Također ćemo inicirati pregovaračke procese te druge političke i diplomatske inicijative radi zaštite legitimnih političkih i društvenih interesa Hrvata u BiH.
- 5.5. **Budućnost jugoistoka Europe: zajednički europski prostor.** HDZ prepoznaje sve koristi koje je dosadašnje članstvo u Europskoj uniji donijelo Hrvatskoj, prije svega jačanje demokratskog ustroja i pravne sigurnosti, rast gospodarstva i životnoga standarda. Takav je razvoj najbolja perspektiva za države jugoistočne Europe i jamac njihove stabilnosti, a Hrvatska treba biti ključni zagovaratelj europske budućnosti tog prostora. Stoga zagovaramo pristupanje Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Sjeverne Makedonije i Srbije Europskoj uniji. Ističemo i da Europska unija ne smije prepustiti jugoistočnu Europu drugim silama svjetske politike te je sam projekt zajedničkog europskog prostora nepotpun i nezavršen bez pristupanja jugoistočne Europe. Nedvojbeno je, također, kako bi ulazak tih država uvelike obogatio postojeću kulturnu, religijsku i tradicijsku raznolikost Europske unije, jednako kao što bi ih geopolitički osnažio i sigurnosno stabilizirao. Posebno naglašavamo da podrška Hrvatske pristupanju Europskoj uniji ovisi o unaprjeđenju demokratskih standarda, jačanju vladavine prava, širenju zaštite manjinskih zajednica i zadovoljavanju svih drugih kriterija za članstvo. Ovisi također i o rješavanju preostalih međudržavnih problema naslijeđenih iz ratnoga razdoblja, posebno pitanja nestalih osoba, povrata ili obeštećenja za opljačkanu ili uništenu imovinu Hrvatske i njezinih građana te institucionalne zaštite Hrvata u nekima od tih država. Smatramo da pristupni proces Europskoj uniji, posebice udovoljavanje demokratskim standardima koje se traži od država kandidata, pruža najbolju priliku za rješavanje svih otvorenih pitanja.

5.6. **Hrvatski susjedi: nove perspektive.** Trajno je obilježje vanjske politike Hrvatske težnja dobrim, tj. prijateljskim i partnerskim odnosima sa svim susjednim državama. HDZ u takvu strateškom smjeru prepoznaje podjednako afirmaciju načela dobrog susjeda kao i učinkovito sredstvo zaštite hrvatskih nacionalnih interesa. Odnosi sa susjednim državama koje su ujedno članice Europske unije zadani su okvirom zajedničkog europskog prostora, zatim i pozitivnim iskustvima u rješavanju sporova u konstruktivnim pregovaračkim procesima, koji su primjerice nedavno doveli do uspješnog proglašenja Isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na Jadranu. S druge strane, HDZ će nastaviti podupirati i zagovarati proaktivnu vanjsku politiku prema ostalim susjednim državama jugoistočne Europe, politiku temeljenu na principima razvojnog partnerstva, prekogranične i regionalne gospodarske te infrastrukturne suradnje. Poticat će i pružanje pravne te druge stručne pomoći u pristupanju europskim i sjevernoatlantskim političkim, gospodarskim i sigurnosnim integracijama, s posebnim naglaskom na razmjeni hrvatskih iskustava u korištenju europskih fondova.

5.7. **Izazovi suvremenosti: pandemija koronavirusa, klimatske promjene i tehnološka revolucija.**

Suvremeni je svijet mjesto mnogih izazova od kojih je, uz nedavnu pandemiju koronavirusa, nedvojbeno najopasniji globalno zagrijavanje i njegove posljedice. Polazeći od pozitivnih iskustava upravljanja pandemijom u Hrvatskoj, u prvome redu učinkovite zaštite života te očuvanja društvene solidarnosti i gospodarskih aktivnosti, HDZ će se zalagati za primjenu takvih mehanizama i na razini cjelokupne Europske unije. Inicijativama unutar EPP-a poticat će uspostavu daleko bolje koordiniranog pristupa država članica na području graničnih režima i politika, razmjene informacija i razvoja cjepiva. Nadalje, uspješno nošenje s proteklom migrantskom krizom pokazalo je kako je Hrvatska sposobna uspješno štiti vanjsku granicu Europske unije, ali i da joj je u tome potrebna snažnija solidarnost država članica koje nisu izravno pogođene ilegalnim migracijama. Kad je o klimatskim promjenama riječ, HDZ prepoznaje golemu opasnost koju za čitav svijet predstavlja aktualna i sve veća ekološka kriza. Osim sve češćih pojava ekstremnih vremenskih uvjeta, promjena klime imat će i druge negativne posljedice na gospodarske prilike, poljoprivrednu proizvodnju, dostupnost vode, prehrambenu sigurnost i sigurnost ljudi. Zbog toga HDZ podržava Europski zeleni plan za postizanje klimatske neutralnosti, ali i naglašava kako bi svi svjetski akteri, u skladu sa svojim udjelom u onečišćenju atmosfere, morali smanjiti štetne emisije ugljičnog dioksida i drugih stakleničkih plinova. HDZ podržava korištenje nuklearne energije jer smatra da se radi o sigurnom i stabilnom energetsom izvoru koji je ključan i nezaobilazan u naporima održavanja zelene tranzicije. Podržavamo i cilj postizanja veće tehnološke suverenosti Europske unije koja uključuje osiguravanje proizvoda i sirovina o kojima ovisi europski tehnološki napredak. Konačno, kako se Europa i svijet nalaze usred digitalne tehnološke tranzicije, razumljivo je da se pojavljuju podjednako novi izazovi i nove prilike. To uključuje kibernetičke ugroze kao i potrebu djelotvornije zaštite osobnih podataka te privatnosti građana na internetu i društvenim mrežama. Izvjesno je da će Europska unija morati uložiti dodatne napore kako bi razvila adekvatne nove kapacitete, učinkovito prilagodila postojeće gospodarske sustave te spriječila predvidljive i očekivane političke i financijske zloporabe. U tim će naporima imati podršku HDZ-a i EPP-a.

5.8. **Mirovno posredovanje, učinkovita humanost i upravljanje krizama: nova polja međunarodne afirmacije.** Geografski položaj i gospodarska snaga Hrvatske nalažu aktivno sudjelovanje u međunarodnim poslovima. Brojne države razvijenoga svijeta uvidjele su da samo snažna međunarodna afirmacija i vidljivost otvaraju mogućnosti novih utjecaja. Iskoraci koje je hrvatska vanjska politika postigla u posljednjim godinama izvrsna su osnova za oblikovanje nove politike međunarodne afirmacije. Pored tradicionalnih aspekata naše vidljivosti u očima Europe i svijeta, od jedinstvene kulturne i prirodne baštine, vrhunskih sportskih uspjeha, preko zdrave hrane do sigurnog mjesta za život i odmor, HDZ će se zalagati da vanjska politika otvori nova područja prodorna djelovanja. Nestabilni etnički odnosi

i otvoreni ratni sukobi potiču nas da na temelju jedinstveno učinkovitog primjera mirne reintegracije istočne Hrvatske predložimo model koji bi se mogao primijeniti i drugdje. Iskustva uspješnog zbrinjavanja, skrbi i socijalizacije stotina tisuća prognanika i izbjeglica tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća omogućavaju njihovu primjenu u drugim kriznim žarištima. Svrhovito upravljanje pandemijom i posljedicama elementarnih nepogoda pokazuju potencijalnu edukativnu vrijednost naših pouka i u upravljanju krizama. HDZ će intenzivno poticati proučavanje i analizu iskustava mirne reintegracije, humanitarne krize i upravljanja nepogodama na našim sveučilištima i znanstvenim institutima kako bi ih vanjska politika uobličila u konkretne preporuke te potom predstavila međunarodnoj javnosti.

6. ZAKLJUČAK

Na početku četvrtoga desetljeća djelovanja HDZ ovim dokumentom izražava čvrsto uvjerenje i stav da je sposoban odlučno predvoditi Hrvatsku prema boljoj budućnosti. Ta će budućnost u prvome redu biti obilježena nepovratnim procesima digitalne transformacije koji će donijeti mnoge pozitivne iskorake. No bit će također u znaku sve izraženijih klimatskih promjena koje će u narednim desetljećima izazvati duboke i trajne političke, gospodarske i društvene promjene u Hrvatskoj, Europi i svijetu, a ruska agresija na Ukrajinu pokazuje da su ratni sukobi nažalost i dalje velika prijetnja globalnoj sigurnosti. Dužnost je HDZ-a stoga ponuditi najbolja rješenja kako bismo što bolje iskoristili prilike koje nam se pružaju i istodobno što spremnije dočekali izazove koji su pred nama.

HDZ-ova stajališta, pogledi i prijedlozi izneseni u ovome dokumentu čine dugoročnu viziju željenog razvoja Hrvatske i jačanja stranke u službi našeg društvenog napretka, a sve u kontekstu međunarodnog okruženja i vremena u kojem djelujemo. Zajednički im je nazivnik postaviti HDZ kao modernu političku stranku i predvodnicu Hrvatske na putu prema naprednoj, konkurentnoj, utjecajnoj i prepoznatljivoj državi koja će biti odgovorni dionik u stvaranju sigurne, prosperitetne i tolerantne Europe. Kao i toliko puta do sada, bit ćemo na visini izazova!

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA

hdz.hr | 11. lipnja 2022.